

N:o 13.

Ank. till Riksd. kansli den 9 mars 1909, kl. 2 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afgift för inrikes postanvisning och postförskott å högre belopp än 500 kronor.

(1:a A.)

I en den 26 nästlidne februari till Riksdagen aflåten, sedermera till bevillningsutskottet remitterad proposition, n:o 56, har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civil-ärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att besluta, att för inrikes postanvisning och postförskott å högre belopp än 500 kronor afgiften skulle utgöra 50 öre, om postanvisnings- eller postförskottsbeloppet öfverstege 500 men ej 750 kronor, samt 60 öre, om beloppet öfverstege 750 men ej 1,000 kronor.

Enligt ofvan omförmälda statsrådsprotokoll har chefen för civildepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört följande:

»På 1860-talet infördes inom svenska postverket utväxling mellan inrikes orter af postanvisningar och postförskott, och förklarade Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 11 juni 1869, att afgiften för penningförsändning medelst postanvisning eller postförskott skulle utgöra 25 öre för belopp af högst 50 riksdaler och 33 öre för belopp af mer än 50 men icke öfver 100 riksdaler, hvartill för postförskotts-försändelser komme det enligt taxa belöpande porto, äfvensom att det belopp, hvarå postanvisning utfärdades eller postförskott meddelades, icke finge öfverstiga 100 riksdaler. Jämlikt nådigt bref den 4 november 1876 blef, hvad den inrikes utväxlingen beträffar, afgiften för belopp å 50—100 riksdaler nedsatt till 30 öre. En ytterligare sänkning i tariffen för inrikes postanvisning och postförskott genomfördes på grund af nådigt

bref den 22 juni 1892, hvarigenom afgiften för belopp å högst 25 kronor bestämdes till 15 öre. Genom nådigt bref den 30 juni 1899 blef maximibeloppet för inrikes postanvisning och postförskott höjdt till 500 kronor, i sammanhang hvarmed Kungl. Maj:t förordnade, att afgiften skulle utgå med 35 öre, då postanvisnings- eller postförskottsbeloppet öfverstege 100 men icke 250 kronor, samt med 40 öre, då beloppet uppginge till mer än 250 och högst 500 kronor. Efter denna tid har någon annan ändring i tariffen för inrikes postanvisningar och postförskott icke skett än att, på grund af nådigt bref den 17 juni 1904, afgiften för belopp, icke öfverstigande 5 kronor, nedsatts till 10 öre.

Oafsedt de postafgifter, afsändaren af en postförskotts försändelse har att erlägga för själfva befordringen samt, i förekommande fall, för rekommendation eller assurans, utgår således den särskilda afgiften för inrikes postförskott med enahanda belopp som den inrikes postanvisningsafgiften.

För närvarande utgöra dessa afgifter, om postanvisnings- eller postförskottsbeloppet uppgår till högst 5 kronor	10 öre
om beloppet öfverstiger 5 men ej 25 kronor	15 »
» » » 25 » » 50 »	25 »
» » » 50 » » 100 »	30 »
» » » 100 » » 250 »	35 »
» » » 250 » » 500 »	40 »

Uti underdånig skrifvelse den 26 januari 1909 har nu generalpoststyrelsen gjort framställning om åtgärders vidtagande för att höja maximibeloppet för inrikes postanvisningar och postförskott.

Innan jag närmare redogör för generalpoststyrelsens ifrågavarande framställning, tillåter jag mig nämna, att, på sätt styrelsen också erinrat, högsta beloppet för postanvisning i den allmänt internationella utväxlingen utgör 1,000 francs eller 720 kronor, och att i den inrikes posttjänsten inom sådana europeiska länder, hvarest postanvisningsrörelse öfver hufvud taget förekommer, i allmänhet är medgifvet att försända postanvisning till högre belopp än inom Sverige. Så är i Frankrike, Belgien och Nederländerna någon begränsning icke fastställd beträffande beloppet för inrikes vanlig postanvisning samt högsta beloppet för inrikes telegrampostanvisning bestämdt till, hvad Frankrike och Belgien angår, 5,000 francs och, hvad Nederländerna angår, 500 floriner. I Danmark kan inrikes postanvisning utställas å högst 720 kronor, i Norge å högst 1,000 kronor mellan postkontor i allmänhet och

högst 10,000 kronor mellan vissa postkontor, i Tyskland å högst 800 mark samt i Österrike å högst 1,000 österrikiska kronor.

I sin omförmälda skrifvelse meddelar nu generalpoststyrelsen, att på senaste tiden — särskildt med hänsyn till den i § 10 af nådiga kungörelsen den 4 december 1908, med föreskrifter i anledning af landtränteriernas indragning, intagna bestämmelsen att likvider från landskontoren i vissa fall skola verkställas medelst postanvisning — för generalpoststyrelsen framställts såsom ett önskemål, att högsta beloppet för inrikes postanvisning måtte förhöjas.

Generalpoststyrelsen anför, att en sådan åtgärd utan tvifvel skulle blifva till gagn icke blott för landskontoren utan äfven för handels och industriens representanter, hvarför en förändring i den angifna riktningen synes styrelsen böra genomföras. Men då en höjning af postanvisningsmaximum gifvetvis medför ökad skyldighet för postverket att vid postkontoren hålla kassaförlag, måste, säger styrelsen, vid sådan åtgärd, hvarom här är fråga, en viss försiktighet iakttagas, och anser generalpoststyrelsen höjningen icke utan olägenhet kunna sträckas längre än till ett maximibelopp af 1,000 kronor.

Hvad angår inrikes postförskott, har visserligen icke till generalpoststyrelsen framförts någon särskild önskan om maximibeloppets förhöjning, men med afseende å det nära samband, hvori postanvisnings- och postförskottsrelserna stå till hvarandra, i det att inlöst postförskott omsättes i och likvideras genom postanvisning, anser generalpoststyrelsen skäl icke förefinnas att frångå den hittills inom svenska postverket följda praxis i fråga om postanvisnings- och postförskottsrelsernas öfverensstämmelse såväl hvad angår maximibelopp som beträffande afgifter.

Innan generalpoststyrelsen yttrat sig om, hvilka afgifter böra upptagas för inrikes postanvisning eller postförskott å mer än 500 och högst 1,000 kronor, har styrelsen erinrat om ett mindre egentligt förhållande, som för närvarande råder beträffande afgiften för en viss grupp af inrikes postanvisningar.

Före den 1 oktober 1907, då den senaste världspostkongressens beslut trädde i kraft, utgjorde den allmänt internationella postanvisningsafgiften, hvad angick de första 100 francs af en anvisnings belopp, 25 centimes för 25 francs eller del af 25 francs samt, hvad beträffade en postanvisnings belopp utöfver de första 100 francs, 25 centimes för 50 francs eller del af 50 francs. Från nyssnämnda tidpunkt har emellertid genomförts sådan nedsättning i den allmänt internationella postanvisningsafgiften, att denna numera likformigt utgår

med 25 centimes för 50 francs eller del af 50 francs utaf anvisningsbeloppet, d. v. s., med de inom svenska postverket antagna myntekvivalenter, 18 öre för hvar belopp af 36 kronor eller del däraf. För en postanvisning å högst 36 kronor från Sverige till utlandet upptagas sålunda i allmänhet 18 öre, medan, enligt hvad ofvan sagts, afgiften för inrikes svensk postanvisning å mer än 25 och högst 36 kronor utgör 25 öre, d. v. s. 7 öre mer än den internationella afgiften. Beträffande postförskott å internationell brefpostförsändelse upptages visserligen icke sådan afgift som den inrikes svenska postförskottsafgiften, men från inkasseradt internationellt postförskott afdrages i stället vanlig postanvisningsafgift. (Rörande internationella postförskottspaket gälla särskilda bestämmelser.) I utväxlingen med Danmark och Norge har på grund af särskilda aftal postanvisningsafgiften varit bestämd till 15 öre för belopp af högst 25 kronor, 30 öre för belopp öfver 25 men ej öfver 100 kronor o. s. v. Då emellertid, enligt det allmänt internationella postanvisningsaftalet, vederbörande postförvaltningar väl äro berättigade att angående postanvisningsrörelsen bibehålla och avsluta särskilda aftal, men endast i ändamål att nedsätta afgifterna eller på annat sätt förbättra utväxlingen, har man numera ansett sig från och med den 1 oktober 1907 icke kunna för postanvisning till Danmark eller Norge å belopp, öfverstigande 25 men ej 36 kronor, upptaga högre afgift än den allmänt internationella, eller 18 öre. Jämväl i utväxlingen med Danmark och Norge är således afgiften för postanvisning, tillhörande den nu ifrågavarande gruppen, lägre än den inrikes afgiften.

För den händelse afgiften för inrikes postanvisning å belopp öfver 25 men icke öfver 36 kronor skulle sänkas, så att densamma ej öfverstege motsvarande internationella afgift, torde, anför generalpoststyrelsen — för vinnande af afrundade tal såväl för afgiftsbeloppet som för postanvisningsmaximum inom gruppen — sänkningen böra genomföras på det sätt, att det nuvarande afgiftsbeloppet 15 öre utsträcker att omfatta postanvisningar å belopp till och med 50 kronor och att således det nuvarande afgiftsbeloppet 25 öre bortföle. För att utröna, hvilken minskning i postverkets inkomster en dylik sänkning jämte motsvarande sänkning beträffande postförskottsafgiften skulle medföra, har undersökning anställts med stöd af det statistiska material, som finnes hos generalpoststyrelsen tillgängligt, och har denna undersökning gifvit vid handen, att, om sänkningen i fråga varit genomförd före 1907 års ingång, postverkets inkomster för nämnda år därigenom skulle minskats med, i rundt tal, 70,000 kronor. Då denna summa,

särskildt med hänsyn till nuvarande ekonomiska förhållanden, synt generalpoststyrelsen alltför afsevärd, för att styrelsen nu skulle vilja ifrågasätta nedsättning i det afgiftsbelopp, som här afses, har styrelsen tänkt sig, att frågan, huruvida och i hvilken mån nedsättning i förevarande hänseende må beviljas, bör tillsvidare hvila i afbidan på gynnammare förhållanden.

Äfven i fråga om afgifterna för belopp, öfverstigande 50 kronor, kunde möjligen, anför generalpoststyrelsen, en revision anses lämplig. Generalpoststyrelsen har nämligen anledning antaga — ehuru en fullt pålitlig utredning i sådant hänseende icke är lätt att åstadkomma — att de afgifter, som inflyta till postverket för postanvisnings- eller postförskottsrelsernas bedrifvande, icke till fullo ersätta postverket för allt dess arbete härutinnan. Men då generalpoststyrelsen nu icke ifrågasätter ändring beträffande afgifterna för belopp, icke öfverstigande 50 kronor, synes äfven med revision af gällande afgifter för högre belopp böra anstå till dess afgifternas öfverseende må kunna i ett sammanhang verkställas. Skulle emellertid, i motsats till hvad generalpoststyrelsen här föreslagit, de inrikes afgifterna för belopp å 25—36 kronor anses böra redan nu sänkas, så att de icke öfverstiga motsvarande internationella afgifter, anser generalpoststyrelsen godtgörelse för den minskning i postverkets inkomster, som häraf skulle uppstå, böra i möjligaste mån beredas postverket genom höjning af afgifterna för högre belopp.

För sin del har generalpoststyrelsen tänkt sig, att för närvarande annat beslut rörande de inrikes postanvisnings- och postförskottsavgifterna icke skulle erfordras än hvad angår postanvisnings- eller postförskottsbelopp öfver 500 men icke öfver 1,000 kronor. Generalpoststyrelsen erinrar, att, då styrelsen genom underdånig skrifvelse den 29 maj 1899 afgaf förslag till afgifter för belopp, öfverstigande 100 men ej 500 kronor, styrelsen uttalade såsom allmän princip, att afgiften för postanvisning å visst belopp icke borde öfverstiga postavgiften för inrikes bref med angifvet värde till motsvarande belopp, och att styrelsen i enlighet härmed föreslog den sedermera fastställda och ännu gällande afgiften, 40 öre, för inrikes postanvisning inom den grupp, hvars maximibelopp utgör 500 kronor, eller således samma afgift som postavgiften för ett inrikes, för 500 kronor assureradt bref af en portosats. Berörda princip är emellertid, enligt hvad generalpoststyrelsen meddelar, icke genomförd vare sig i den internationella utväxlingen eller i en del länders inrikes posttjänst, i det att i många fall för postanvisningar upptagas väsentligen högre afgifter än för assurerade bref till

motsvarande värde. Med fog torde äfven, säger styrelsen, kunna påstås, att af postverket kräfvades mer arbete och kostnader för behandlingen af en postanvisning än för behandlingen af ett assureradt bref, enär postanvisningen bokföres å såväl inbetalnings- som adresspostanstalten samt påkallar särskildt revisionsarbete, hvartill kommer, att speciella kontrollåtgärder erfordras, när postfunktionärerna hafva att från allmänheten mottaga reda penningar. Om emellertid, såsom generalpoststyrelsen nu ifrågasatt, ingen ändring för närvarande vidtages beträffande redan gällande afgifter för inrikes postanvisningar och postförskott, anser generalpoststyrelsen afgifterna för dylik postanvisning eller postförskott till föreslaget förhöjdt belopp böra så nära som möjligt ansluta sig till de nuvarande afgifterna. Enär postafgiften för ett till 1,000 kronor assureradt, inrikes bref af en portosats utgör 60 öre, anser styrelsen därför afgiften för inrikes postanvisning eller postförskott å 1,000 kronor likaledes böra sättas till 60 öre. Då vidare den nuvarande högsta postanvisnings- och postförskottsgruppen omfattar belopp öfver 250 men icke öfver 500 kronor, hemställer styrelsen, att äfven postanvisningar och postförskott öfver 500 kronor indelas i grupper å 250 kronor, samt att afgifterna därför bestämmas till 50 öre för belopp, öfverstigande 500 men ej 750 kronor, och 60 öre för belopp öfver 750 men ej öfver 1,000 kronor.

I likhet med generalpoststyrelsen finner jag önskvärdt, att maximibeloppet för inrikes postanvisning och postförskott blifver förhöjdt; och finner jag det af styrelsen i sådant hänseende framställda förslag vara med hänsyn till såväl allmänhetens som postverkets intressen tillfredsställande.

Generalpoststyrelsen har i sin skrifvelse berört frågan om de nu gällande afgifterna i den inrikes postanvisnings- och postförskotts-rörelsen. Af styrelsens uttalanden framgår, att en oegentlighet föreligger i detta hänseende, såvidt angår postanvisningar å belopp, öfverstigande 25 men icke 36 kronor. Den nu fastställda afgiften är emellertid lämpad efter de i öfrigt bestämda afgifterna och synes icke böra rubbas annat än i sammanhang med en fullständig revision af dessa afgifter. Med hänsyn till hvad generalpoststyrelsen anført lærer dock den lämpliga tidpunkten härför icke nu vara inne. Jag anser därför lika med generalpoststyrelsen bäst, att man för närvarande inskränker sig till att bestämma afgiften för postanvisningar och postförskott å belopp, öfverstigande 500 kronor. De afgifter, generalpoststyrelsen i sådant afseende föreslagit, synas mig också lämpligen afvägda.»

Då det emellertid tillkomme Riksdagen att ensam besluta rörande dessa afgifter, hemställde departementschefen om aflåtande till Riksdagen af framställning af den lydelse, ofvan intagna proposition angifver.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, hemställer fördenskull,

att Riksdagen ville besluta, att för inrikes postanvisning och postförskott å högre belopp än 500 kronor afgiften skall utgöra 50 öre, om postanvisnings- eller postförskottsbeloppet öfverstiger 500 men ej 750 kronor, samt 60 öre, om beloppet öfverstiger 750 men ej 1,000 kronor.

Stockholm den 9 mars 1909.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.
